

Saba nova

RAFA GIL

Les quatre bandes guanyadores de l'últim Tirant de Rock es disposen a formar part de la cronologia de les noves generacions del rock jove català.

Les galàxies exteriors del rock and roll apareixen poblades d'humanoides *hard-core* que veneren màrtirs de la part més esgarrifosa del talent. Contrastant-hi, hi ha els devots enginyers de les versions electròniques de música disco clàssica, units als programadors de ritmes tecno. En aquest sentit, el rock català és un espai propi que filtra les influències exteriors i les muta en pluja d'insinuacions sobre les històries de cada dia que glossen en les seues lletres els grups del país. Així ho senten els components d'Obrint Pas, Owix, Anselmos i Pa i Sobrassà, els quatre grups guanyadors del tercer Tirant de Rock.

Un Tirant de Rock distint dels altres, conformat amb no tant d'esperit d'espectacle ritual i amb més glàndules musicals. Acció Cultural del País Valencià, l'entitat organitzadora del certamen, va aparellar un concurs, a diferència dels grans recitals d'anys passats, al qual es varen presentar més d'una quarantena de formacions novelles amb les respectives maquetes (un nombre que supera el de molts circuits de rock planejats en castellà). En quatre etapes finals, els grups seleccionats oferiren un concert juntament amb bandes consagrades com Sang-trait o Lax'n'Busto. I, segons l'ocasió, era el públic mateix, o un jurat compost per músics, qui decidia els guanyadors. El premi final consistia en l'enregistrament conjunt d'un disc compacte amb cançons dels quatre vencedors.

Adolescència. Els més joves dels músics guardonats són els components d'Obrint Pas. Xavier Sarrià, Josep Pitarch i Carles Garcia estudien BUP a l'Institut Benlliure de València. Caminen per l'estreta senda púber que separa els setze anys dels disset, i restaren guanyadors en la segona final del Tirant, la que es desenvolupà en la sala Zeppelin de València. Per més que els caps i casals del país hagen estat sempre places difícils en un camp com és el del rock autòcton, Obrint Pas forma part d'una progressiva ascensió creativa que, en el terreny

Obrint Pas són Xavier Sarrià, Josep Pitarch i Carles Garcia. Aquest grup forma part d'una progressiva ascensió creativa que, en el terreny del pop-rock, ha anat elaborant-se entre els alumnes de les línies en català d'ensenyament mitjà.

del pop-rock, ha anat elaborant-se entre els alumnes de les línies en català d'ensenyament mitjà. Prims, amb estètica moderada i amb el desgany per bandera, Obrint Pas és la continuació de Tant se Val, una banda adolescent que es desintegrà, aclaparada per la deixadesa.

A diferència de Modestia Aparte i altres grups joves castellans, que es proposen de recuperar les fans basant-se en pastissos harmònics, Obrint Pas es queixa. Perduts en una València que no comprenen, reclamen una independència personal que els allunye de l'alienació: "passem la vida estudiant i hem de justificar-nos constantment als nostres pares. Ens esforcem a transmetre al públic que la vida quotidiana d'un adolescent no és daurada, és plena de crisis i d'incerteses". Com la majoria de grups que transmeten vibracions en català, eludeixen de ser fetitxes de substància política: "No ens importa el substrat polític. Nosaltres pensem en català, i per això ens expressem en català. Cantar en espanyol seria com cantar en xinès o en anglès", diu Xavi, l'encarregat de les guitarres i la veu. "El fenomen del rock català fet al País Valencià és significatiu, perquè fins ara els valencians oïem en català allò que ens deia gent de Girona o de Vic, però no el que passava pel cor de músics valencians". Les influències dels Obrint Pas són eclèctiques, pròpies d'una banda que navega en mars disperses. Les convulsions salvatges dels Red Hot Chili Peppers, les síncopes bramulants de Negu Gorriak o els acords llampegants de Tots Sants i

des del Sud

Sangtraït, han passat per un sedàs del qual ix una música urbana, feta de baix, de guitarra, de teclats i de bateria que parla de tu a tu a qui la sent, de carrers familiars i cares conegudes. "És difícil de ser jove. Ja ho va demostrar Jerry Lee Lewis", diu Josep Pitarch, amb ulls plens d'incomoditat urbana, referint-se al gran rocker acròbata del piano, que fou acusat d'incestuós, de satanista i provocador per la societat puritana de fa unes dècades

La gran peripècia. A molts quilòmetres d'aquests maldecaps d'asfalt, al poble de Callosa d'En Sarrià (Marina Baixa), no en saben gaire cosa, dels dubtes de ciutat. Aquí viu Ximo Guardiola, un estudiant de magisteri d'aspecte fràgil que va trobar fa anys a sa casa una taula multipistes. Ximo es dedicava en les seues estones lliures a crear música solitària amb la facilitat que li oferien la taula i unes caixes de ritme. Enviava les maquetes resultants a concursos de revistes especialitzades, fins que va descobrir la convocatòria oferta pel Tirant de Rock. Sense esperances, va enviar una cinta de casset a Acció Cultural i el representant de l'associació lí va comunicar que havia estat seleccionat per a actuar en directe juntament amb Sangtraït, Fora des Sembrat i dos grups principiants. Com que havia de donar un nom per al cartell, Ximo va indicar el d'Owix (Ximo a l'inrevés, amb la ema convertida en una doble ve). Quan se n'adonà, Ximo Guardiola es va veure ficat en un embolic considerable. Queda-

Owix. Aquesta formació improvisada fa, en boca de Ximo Guardiola (centre), el pare de l'invent, "rock mediterrani, música en català amb sabor del país en què vivim".

ven poques setmanes per a l'actuació i Owix no existia. Aleshores, decidit a comprovar fins on pot arribar la cara neta del destí, el jove estudiant es plantejà de formar una banda per a poder actuar. S'assegué i repassà mentalment. Recordava que al poble hi havia dos joves que tocaven en un grup anomenat Código Gris. També hi havia un jovenet que estudiava trombó al conservatori. I un altre, molt afeccionat a la bateria. I restava ell mateix, que domina els secrets de la guitarra, el violí i el clarinet. L'argamassa era llesta per a unir les peces. I del desig i la velocitat d'una sola persona naixia un grup. Arribaren els assaigs al mateix temps que l'època de la collita de la nespra, producte fructícola que fa el paper de fill predilecte del poble i que salva la majoria de les economies domèstiques de Callosa. I els Owix conjugaren les cistelles i la terra amb els amplificadors i la potència. El dia del concert, la gran sorpresa: resultaren guanyadors. I Ximo Guardiola encara no sap si qualsevol nit, quan al campanar de la vila toquen les dotze, la carrossa amb què cavalca des que envià l'enregistrament a Acció Cultural no es transformarà en carabassa.

Amb edats que oscil·len entre els vint-i-tres anys i els trenta-tres, els Owix contribueixen a fer una proposta fresca, amb gust de fruita i de sal: "Rock mediterrani, crec que això és el que fem. Música en català amb sabor del país en què vivim", diu Ximo, el pare de l'invent. Basant-se tant en les balades italianes que trencaven els cors dels anys 70, com en els focs salers del Tròpic o els mil colors del geni de Jimmy Hendrix, els Owix destil·len un còctel almivarat amb folclor valencià i un sentiment de la novetat sorprenent. Se senten tan estranys a les discoteques i al *bakalao* imperant com a qualsevol moda dictadora. "Nosaltres relatem històries costumistes, amb una certa diferència d'allò que es ven massivament. Podem parlar tant de romanços contats pels vells, com de fragments històrics, com ara la vida de Danton", explica Ximo. Així, allò que havia començat com un divertiment sofisticat d'un jove ha acabat en "una esperança, perquè creiem que algun dia podrem deixar les altres ocupacions i viure de la música. Si fins ara la il·lusió ha esdevingut real, podem fer que continue."

Del metall al blues. En l'altre punt del superespai sònic viuen els Anselmos, quadre musical provinent de l'Alcúdia. Són el tercer grup afortunat i varen fer seua la victòria a la final de Vila-real. Ben distints d'Obrint Pas i d'Owix, els components Enric Castelló, Fernan-

Fe en el risc

Des de fa tres anys Acció Cultural del País Valencià és l'encarregada de dissenyar i untar la maquinària del Tirant de Rock.

Es va optar per la fórmula del gran recital a fi de connectar amb la màxima feligresia possible i propagar tot naturalment pel país el rock del país. La recepta tingué bons resultats i, de fet, l'impuls que el rock interpretat en català té al País Valencià no s'hauria desenvolupat sense les edicions del festival. Però l'any 1994 canvien els plans. Acció Cultural fa una reflexió conjunta: què és allò que veritablement pot fer el Tirant per ajudar a fer rutilar la música en català? La resposta, segons Agustí Cerdà, coordinador del Tirant de Rock, és aquesta: "Fer conèixer el màxim de gent possible que componga en català. Així, doncs, un cop consolidat el Tirant, pensarem que havia arribat el moment del risc, d'una innovació que contribuïra a una vertebració més lògica del nostre rock'n'roll dins el territori nacional."

Dit i fet. El Tirant de Rock de 1994 es convertí en un gran concurs: els grups participants, escollits en una pre-selecció, cobrarien 50.000 pessetes per actuació. Quatre d'ells enregistrarien un disc compacte conjunt per fer-se conèixer en so d'estudi. A més a més, en cada actuació anirien acompanyats d'alguns dels astres fulgurants del rock català de més èxit.

Més d'una quarantena de maquetes arribaren a la convocatòria ("tot un rècord", diu Cerdà). Després de la primera garbellada, calia programar quatre concerts que abastassen una gran part del País Valencià. Així, doncs, a Vila-real, hi actuaren Trucs, Anselmos i Torsions amb Brams i Tots Sants; a València, tocaren Obrint Pas, Dropo, Neatles Miris al costat de Ja T'ho Diré i Doctor Calypso; a Sant Vicent del Raspeig s'exhibiren Aledua, Riverside i Owix amb Sangtraït i Fora des Sembrat; i a Ontinyent petjaren l'escenari Quart Creixent, Cul de Sac, Pa i Sobrassà, Fil d'Aram, abans de fer-ho Lax'n'Busto i Occults. Els concerts, la majoria amb una respectable resposta de públic, foren patrocinats per l'Institut Valencià de la Joventut (IVAJ), Ràdio 9, la Diputació de València, la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, aquest setmanari i l'entitat Ressons, de la Generalitat de Catalunya. Anselmos, Obrint Pas, Owix i Pa i Sobrassà, els guanyadors, aviat enregistraran el compacte. I, en paraules d'Agustí Cerdà, "crec que hem aconseguit de fer amb el Tirant una bona feina de divulgació cultural".

J. M. O.

Anselmos, un quadre musical provinent de l'Alcúdia. Enric Castelló, Fernando Navarro, Xavi Esplugues i Vicent Esplugues practiquen un indisciplinat rock dur.

do Navarro, Xavi Esplugues i el seu cosí Vicent Esplugues practiquen un indisciplinat rock dur, sòlid com un blindatge i enfurismat com el crit d'un llançaflames. Les ombres metàl·liques de Led Zeppelin o els udols voltaics d'AC/DC formen part del seu aprenentatge. També han fet seua la simbologia zíngara i lúbrica d'Aerosmith i la posa ferotge de The Cult.

"Tenim vint-i-pocs anys i açò ens ajuda a poder barrejar la força del *heavy metal* amb històries quotidianes que puguem arribar a la gent propera a nosaltres que queda freda amb les llunyanes neures contades per la majoria dels ídols musicals", diu Vicent, cantant de la banda i el d'aspecte més discret. Al seu costat, la resta del grup assenteix. Dos d'ells porten els cabells llargs, amb un pentinat ètnic que fa homenatge als guerrillers xiricaues de la nació índiana. Xavi Esplugues vesteix una samarreta amb el logo de l'escuderia de cycles Harley-Davidson, símbol motorista que les legions seguidors de les guitarres metàl·liques fa temps que han incorporat als seus uniformes de carrer. Creuen en l'honestetat del rock en català i fan gestos oprimits quan es refereixen a algunes de les característiques, segons ells, menys congruents d'aquest gènere: "Els músics que cantem en català com un fet natural de les nostres

Pa i Sobrassà foren els guanyadors de la final d'Ontinyent. Són d'Oliva i fan un blues suat i corret-jut.

circumstàncies de vida hem d'enfrontar-nos a aquells qui fan baralles polítiques contra la nostra llengua abocant-les a la música", explica Vicent. Al llarg dels tres anys que fa que funcionen com a grup, han provat de combatre tant aquest fenomen com "la comercialitat que inunda molts dels corrents musicals del present moment. "Per als qui fem coses distintes, i a més a més en català, no hi ha ajuda ni subvenció administrativa, cosa que fa molt difícil de plantejar-se això de viure d'aquest negoci".

Es aquest un dels pocs punts d'unió entre els Anselmos i Pa i Sobrassà, el quart grup que enregistrarà el compacte del Tirant. Guanyadors de la final d'Ontinyent, i amb l'energia dels vint-i-dos, vint-i-cinc, anys, riu quan algú els demana sobre el suport institucional als qui comencen a cantar en català. Toni i Salvador Moncho, Joan Alandete i Quique Pons són d'Oliva i practiquen un blues suat i corretjut. Hereus de les pintures negres comunicades per BB King i Gary Moore, intenten de viure de la música anant a bars de copes i oferint-se a animar el local o tocant en celebracions diverses. Segons el mite, els cantants de blues tenen pactes amb entitats sobrenaturals que els donen electricitat i fortuna en canvi de l'ànima. Potser per això, Pa i Sobrassà han arribat a engiponar *jam sessions* (concerts espontanis en què el públic que controla algun instrument pot enfilarse al cadafal erigit per a l'ocasió i participar en la sessió) amb el músic de blues reconegut Graham Foster. Segons Salvador Moncho, es poden permetre el luxe de no assajar, perquè "actuem molt. A diferència del que fan tots els altres grups, els nostres assajos són els concerts mateixos. Hem arribat a tocar tres vegades seguides un mateix dissabte, perquè ens busquem molt la vida, ens presentem en locals amb els instruments i els diem si volen que actuem. Guanyem pocs diners, però arrepleguem molta experiència". Es consideren "de poble, en el sentit que la verdadera València està en els pobles, no al cap i casal, on tot és més artificial", apunta Salvador. Els seus pares voldrien que foren notaris o jutges, "però callaran, si veuen diners", vaticina Joan Alandete. I el futur, tan ominós per a alguns, el veu Joan estratificat en capes d'oportunitat, "encara que els qui cantem en català podem dir que tenim un futur en marxa, aquest pot ser de segona categoria, vist el limitat espai geogràfic de què disposem perquè entenguen el que diem i els recels i les connotacions que desperta cantar en el nostre idioma a la resta de l'estat". Salvador hi intervé, posant un final a la conversa i obrint l'endemà per a la professió: "De totes formes, sempre hi ha l'aventura de l'exportació, perquè ací tampoc no entenem l'anglès i bé consumim música anglo. Per a fer viure de veres la música en català, cal pensar en termes europeus".

Joan M. Oleaque

PREMI DE NOVEL·LA "CIUTAT D'ALZIRA" 1994

INSTITUÏT PER L'AJUNTAMENT
D O T A C I Ó :
1 . 5 0 0 . 0 0 0 P T E S .
ORIGINALS PER QUINTUPLICAT
ENTRE 100 I 200 FOLIS
T E R M I N I :
FINS AL 10 DE SETEMBRE
L L I U R A M E N T :
14 D'OCTUBRE DE 1994
DEMANEU LES BASES A:
AJUNTAMENT D'ALZIRA
SANT ROC, 6 - 46600 ALZIRA
P U B L I C A :

Edicions Bromera